

17. Zahvoyska L. Few Steps Toward Economic and Technical Efficiency of Wood Processing Enterprises. 5-th International Conference on Ethics and Environmental Polices "Business Styles and Sustainable Development. Kyiv, April 2nd-6th, 2003.

Надійшла до редакції 6 грудня 2005 р.

УДК [531.7.08+(083.74)]:502.7

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ СЕРТИФІКАЦІЇ ОБ'ЄКТІВ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА

П.М. Скрипчук, канд. техн. наук, доцент

Національний університет водного господарства та природокористування

Обґрунтовані організаційні, методичні, еколого-економічні засади впровадження екологічної сертифікації підприємств, об'єктів навколишнього природного середовища, систем менеджменту. Запропоновано ринкові механізми для фінансування процедури екологічної сертифікації.

Доведено, що процедура екологічної сертифікації логічно підпорядковується концепції еколога - зрівноваженого розвитку, теорії якості життя та є завершальною процедурою екологічного аудиту.

Інтеграційні процеси у світовій, особливо в Європейській економіці щодо безпеки споживання товарів і послуг, охорони навколишнього природного середовища, гармонізації законодавчо-нормативної бази знайшли своє відображення у резолюціях Генеральної Асамблеї ООН, Європейського союзу, Генеральній угоді з тарифів та торгівлі (ГАТТ) та привели до необхідності підтвердження відповідності продукції та послуг встановленим до неї вимогам стандартів або інших нормативних документів. Інструментом оцінювання якості продукції і послуг та її відповідності стала сертифікація.

Діяльність з сертифікації, орієнтована як на національні, так і на зовнішні ринки в багатьох країнах, в тому числі і в ЄС, набула державного значення.

Сертифікація, в тому числі і екологічна, швидко поширюється на всі галузі економіки, види продукції, процеси, послуги, системи менеджменту якості (СМЯ), системи екологічного менеджменту (СЕМ), системи управління професійною безпекою та здоров'ям, системи управління соціальною відповідальністю.

Такі серії вітчизняних стандартів, як ДСТУ ISO 9 000 "Управління якістю", ДСТУ ISO 14 000 "Управління навколишнім середовищем" та міжнародних стандартів OHSAS 18 001 "Системи управління професійної безпеки та здоров'я. Вимоги."; SA 8000 "Системи управління соціальною відповідальністю. Вимоги." (в Україні – проект) та проект CODE CORPORATION-1999 (Корпоративний кодекс), є основою TGM-Total General Management (Всеохоплюючого корпоративного менеджменту). Для впровадження положень таких стандартів в Україні створено Комісію з питань якості, сертифікації та системного екологічного менеджменту.

Забезпечення конкурентоспроможності національної економіки, розроблення моделей розвитку, гармонізація нормативно-правової бази, перехід до інноваційної моделі розвитку, орієнтація економіки на системне покращання еколого-економічної ситуації, фінансування охорони довкілля через розроблення і сертифікацію систем екологічного менеджменту та інтегрованих систем – це задачі (проблеми) державного значення.

В умовах зростаючої глобалізації ринків, товарів, послуг керівники фірм, організацій, держав все більше уваги звертають на підвищення якості продукції та довкілля. Якість стала невід'ємною складовою частиною конкурентоспроможності та виживання підприємств і цілих країн.

Вступ України до Світової організації торгівлі (СОТ) та до ЄС передбачає боротьбу за ринки збуту поруч з фірмами, що вже мають міжнародне визнання. Набуття членства в СОТ вимагає створення вітчизняної конкурентоспроможної економіки, де 146 країн-учасниць здійснюють торгівлю за єдиними правилами, обсяг товарообігу між якими складає 96%. Стане значно складніше забезпечувати конкурентоспроможність українських підприємств за рахунок використання митних і тарифних механізмів та засобів технічного регулювання щодо обмеження імпорту. За таких умов вітчизняні підприємства повинні не тільки знати міжнародні вимоги до якості, але і вміти їх перевищувати.

Для України сьогодні необхідно впровадити більше 8 000 євронорм та 90 директив ЄС. В Україні розроблений "План робіт з розроблення національних стандартів гармонізованих з міжнародними і європейськими у сфері сертифікації промислової продукції на 2004 – 2011 рр.". Впровадження СМЯ, СЕМ потребує коштів, підготовки спеціалістів, напрацювання великої кількості нормативних документів, але основне – це усвідомлення керівниками необхідності СМЯ, СЕМ, системи управління безпекою харчових продуктів (ХАССР), системи охорони праці і соціальної захищеності (ОHSAS 18001).

Якість повинна стати ідеологією, філософією, маркетингом, національною ідеєю. Так, наприклад, концерн «Стирол» впровадив СМЯ за ДСТУ ISO 9000 "Управління якістю", ДСТУ ISO 14000 "Управління навколишнім середовищем", ОHSAS 18001, що дало змогу збільшити кошти від реалізації продукції на 204%, а виробництво полістиролів - в 3 рази.

Поряд з концепцією еколого-рівноваженого розвитку напрацьована нова природоохоронна система: аудит, сертифікація, страхування. Тому сьогодні у світі сертифіковано: за ISO 9000 – більше 600 000, за ISO 14000 – 50 000, EMAS – 5 000 фірм. Одним з останніх напрямків, що розробляються передовими фірмами, є інтегровані системи менеджменту, а також СМЯ для транспорту, вищих навчальних закладів, курортів.

З 2001р. діє добровільна "Програма управління навколишнім середовищем та аудиту (EMAS), яка введена Регламентом 761/2001, прийнятим Радою ЄС та Європейським парламентом. Від країн, що готуються до вступу в ЄС, вимагають розроблення і впровадження організаційних структур щодо таких екологічних норм. На основі положень Регламенту 761/2001 була розроблена EMAS для країн Центральної та Східної Європи.

Інноваційна стратегія забезпечення гармонізації життєдіяльності суспільства та навколишнього природного середовища (НПС) передбачає вдосконалення систем стандартизації і сертифікації, їх гармонізацію за вимогами європейського законодавства. Виробництво екологічних товарів і послуг є високорентабельною сферою економічної діяльності, формуючи виробництва, значно поблажливіші до природного середовища (Мельник Л.Г., 2002).

За О.О. Веклич (2005) економіка повинна бути зорієнтована на покращання екологічної ситуації через підтримку еколого-безпечних методів господарювання, фінансування охорони довкілля.

Наукові публікації, монографії та підручники недостатньо розкривають еколого-економічні механізми впровадження екологічної сертифікації. Так, наприклад, у системі методів державного регулювання

процесів формування ринку екологічних інновацій не показана екологічна сертифікація, яка недостатньо використовується в Україні, але має перспективи, оскільки довела свою доцільність і ефективність у зарубіжній практиці екологізації економіки (Ілляшенко С.М., 2003).

У працях Галушкіної Т.П. (2000) висвітлюються шляхи отримання кредитів на отримання сертифікату якості продукції за ДСТУ ISO 9000 і 14 000 у розмірі 50% затрат на отримання сертифікату або запровадження EMAS (саме стандартів якості).

Сертифікаційні принципи, засади для формування механізму екологічної сертифікації та завдання, що вона вирішує, описано в підручнику “Екологічне управління” В.Я. Шевчука, Ю.М. Саталкіна, Г.О. Білявського та ін. Автори описують засади для формування екологічної сертифікації, яка поєднує можливості як державного, так ринкового регулювання підприємницької діяльності.

Добряк Д.С., Тихонов А.Г., Гребенюк І.В. (2004) сертифікацію земельних угідь (паїв) пов’язують з вартісною оцінкою земель, передачею земель у приватну власність при паюванні земель колективної власності.

Сертифікація продукції передбачена законами та нормативними документами. Так, наприклад, збірка нормативних актів (Сертифікація в Україні. Нормативні акти та інші документи: В 2 т. - К.: Основа, 1998. – Т.1. – 368 с., Т.2 – 416 с.). Правила і процедури такої сертифікації відповідають вимогам ГАТТ/ВТО (Генеральна угода про тарифи і торгівлю Світової організації торгівлі).

У 2002 році затверджена “Концепція державної політики у сфері управління якістю продукції”, яка передбачає створення і сертифікацію СМЯ і СЕМ у відповідності до вимог стандартів ДСТУ ISO 9 000 і 14 000 та створення системи управління безпекою харчових продуктів на основі принципів ХАССП та чинного законодавства.

Отже, екологічна сертифікація набуває свого становлення і розвитку та потребує: методологічного обґрунтування процедур використання; економічних механізмів реалізації; правил використання процедур сертифікації країн ЄС (тобто гармонізації вимог європейських та вітчизняних нормативних документів); методик сертифікації територій, ландшафтів, агропромислових підприємств (як цілісних об’єктів навколишнього природного середовища); розроблення еколого-економічного обґрунтування використання щодо об’єктів довкілля з Шостою програмою дій Європейського Співтовариства – у сфері навколишнього середовища [1].

Метою статті є розроблення еколого-економічних механізмів запровадження екологічної сертифікації завдяки використанню стандартів ДСТУ ISO 9 000, ДСТУ ISO 14 000, OHSAS 18001, SA 8 000, європейських стандартів з сертифікації EN 45 000, системи забезпечення безпеки продуктів харчування (НАССР) та розроблення за їх вимогами систем менеджменту якості, систем екологічного менеджменту та інших, в тому числі інтегрованих систем.

Сертифікація на рівні підприємств виконується для підтвердження якості продукції, що випускається та СМЯ, СЕМ, систем управління професійною безпекою та здоров’ям, систем управління безпекою харчових продуктів на основі принципів ХАССП. Для розроблення систем виконується відповідний набір робіт згідно із стандартами. Так, наприклад, для СМЯ згідно з [2] необхідно: встановити (мету діяльності організації, зобов’язання керівництва, політику у сфері якості); забезпечити (ресурси, інфраструктуру, виробниче середовище); провести планування (випуск продукції, виробничих процесів, надання послуг, вимірювання, аналізування та поліпшення щодо всіх процедур підприємства). В подальшому проводиться документування всіх методик виконання робіт і процесів та в цілому СМЯ.

Для сертифікації СМЯ необхідне проведення аудиту такої системи за вимогами та програмою [3].

До показників, що перевіряються при обов'язковій сертифікації продукції, наприклад, віднесено: концентрація забруднюючих речовин у викидах в атмосферу, наявність мікробного забруднення вод, показники санітарного стану ґрунту (наявність нафти і нафтопродуктів), радіоактивних речовин, канцерогенних речовин, важких металів тощо.

До об'єктів добровільної сертифікації відносять: сертифікацію лісів, курортів (як цілісного комплексу із надання послуг і довкілля що його оточує), екологічно "безпечну" продукцію з врахуванням якості сільськогосподарських угідь за принципом "з лану до столу" та окремо виробничих процесів (систем безпеки продуктів харчування) тощо.

Сертифікація за екологічними вимогами є ефективним механізмом контролю за станом НПС. Дія такого механізму поширюється на забезпечення екологічної безпеки та покращання навколишнього середовища шляхом гармонізації робіт з охорони навколишнього середовища і еколого-рівноважним розвитком економіки. Перший напрямок забезпечується проведенням обов'язкової сертифікації за вимогами екологічної безпеки. Другий напрям робіт є предметом діяльності добровільної сертифікації.

При сертифікації за екологічними вимогами вирішуються такі завдання:

1 Створення умов для діяльності організацій, установ, підприємств на єдиному товарному ринку країни, а також для участі в міжнародному економічному, науково-технічному співробітництві і міжнародній торгівлі. Для цих цілей відповідає екологічна сертифікація природних об'єктів і ресурсів, технологічних процесів, які є елементами вдосконалення управління в галузі охорони довкілля і природокористування. При цьому характерно відмітити те, що природні об'єкти і ресурси відносять до об'єктів екологічної сертифікації з початку їх господарського використання.

2 Підтвердження показників якості навколишнього середовища, товарів, робіт природоохоронного призначення, що заявлені виробниками (підприємствами, що використовують природні ресурси). Таким цілям відповідає екологічна сертифікація технологічних процесів (наприклад, виробництво продуктів харчування), газоочисного устаткування, транспортування і захоронення відходів.

За кордоном розвиток сертифікації за екологічними вимогами розвивається за напрямками:

- шляхом присвоєння екологічного знаку продукції технологічним процесам, які є безпечними у екологічному відношенні;
- виконання європейських стандартів підприємством (фірмою);
- внесення екологічних вимог до нормативної документації на продукцію.

Характерно відмітити, що в останні роки спостерігається суміщення вищеперелічених напрямків. Так, наприклад, вимоги на світових ринках щодо розроблення і впровадження навіть не лише системи менеджменту якості, а інтегрованих систем. В інтегрованих системах менеджменту присвоєння екологічного знаку продукції і процесам, вдосконалення вимог європейських стандартів, внесення екологічних вимог до стандартів за якими вона виробляється, є лише окремими фрагментами (вимогами) системи.

Екоаудитори, які проводять перевірку і оцінку при сертифікації за екологічними вимогами, а також інспекційний контроль сертифікованих об'єктів, повинні бути атестовані згідно з вимогами, встановленими для систем сертифікації за екологічними вимогами (наприклад, для систем екологічного менеджменту).

Основні етапи проведення сертифікації:

- попередній аналіз і оцінка поданих документів;
- перевірка і оцінка стану об'єкта сертифікації (наприклад, системи управління якістю);
- встановлення відповідності системи менеджменту якості вимогам нормативних документів;
- прийняття рішення про сертифікацію, реєстрацію, видачу сертифіката відповідності;
- інспекційний контроль сертифікованої системи менеджменту якості (системи екологічного менеджменту або інтегрованої системи менеджменту);

На кожному із етапів за рішенням органу з сертифікації може проводитись екологічний аудит. Програма перевірки(екоаудиту) повинна містити:

- мету перевірки;
- ідентифікацію об'єкта, що перевіряється;
- встановлення списків нормативно-технічних документів, за якими проводять екоаудит та сертифікацію;
- списки підрозділів, що перевіряються;
- розподіл обов'язків з проведення екоаудиту;
- послідовність, терміни проведення екоаудиту;
- обговорення попередніх висновків;
- формування остаточних документів (звіт про екоаудит або окремі документи, виходячи із завдання екоаудиту);
- прийняття рішень (про сертифікацію об'єкта в цілому, про необхідність доробки з окремих питань, про позитивні результати екоаудиту за завданням тощо).

Перевірка об'єкта сертифікації здійснюється аудиторською групою безпосередньо на місці розташування. Процедура перевірки має такі загальні види робіт: проведення попередньої наради і безпосередня перевірка (екоаудит); проведення завершального засідання.

Щодо об'єктів навколишнього природного середовища таких, як басейни річок, ландшафти, окремі території, водні об'єкти, то екологічна сертифікація є інновацією за призначенням і змістом.

Її практична еколого-економічна цінність в наступному:

1 Екологічна сертифікація дає можливість поєднувати державні і ринкові механізми в економіці. Щодо об'єктів довкілля це державні механізми: контролювання господарського використання, плата за користування надрами, за викиди і скиди, розміщення відходів тощо. До ринкових механізмів можливо віднести: залучення інвестицій на основі екологічної сертифікації стану природного об'єкта (сертифікація якості сільськогосподарських угідь для вирощування запланованої культури); залучення малого і середнього бізнесу до виробництва і реалізації екологічно "безпечної" продукції; фінансування процедури сертифікації або доведення якості об'єкта навколишнього природного середовища до запланованої для використання із венчурних фондів; створення кластерів за окремими напрямками екологічної діяльності тощо.

2 За допомогою процедури екологічної сертифікації, а саме її складової частини екологічного аудиту (оцінювання еколого-економічних показників) отримують індикатори (показники) для еколого-врівноваженого розвитку. Так, наприклад, для басейну річки: показники витрат води за різні періоди часу і роки, класи якості води у різні проміжки часу, біоіндикація якості за водною рослинністю, коефіцієнти антропогенного навантаження на басейн, оцінювання використання ресурсів басейну річки, види перспективного використання ресурсів, розвиток агропромислового сектору тощо. Для адміністративного району,

наприклад, раціональне водокористування, функціонування підприємств, що випускають сертифіковану за вимогами УкрСЕПРО та міжнародних організацій (їх філій) продукцію, а звідси: зайнятість населення, зростання доходів, розвиток соціальної сфери, відряхування у місцевий та державний бюджети тощо.

3 Екологічна сертифікація окремих підприємств, а в подальшому і територій, перш за все, систем екологічного менеджменту, сприяє зменшенню антропогенного навантаження на НПС через свідоме (підкріплене економічними та виробничими вимогами) його використання взагалі та складових елементів зокрема (вода, деревина, ресурсо-, енергозбереження, раціональне використання земельних ресурсів, як необхідної умови отримання “екологічно безпечної” (“чистої”) сировини для виробництва).

4 Сприяє технологічному вдосконаленню і модернізації виробництва через розроблення та сертифікацію практично всіх систем: систем екологічного менеджменту, систем менеджменту якості, систем управління професійною безпекою та здоров'ям, соціальної відповідальності, системи забезпечення безпеки продуктів харчування, автомобільної галузі за стандартами QS 9 000, телекомунікацій за стандартами TL 9000, фармакології за стандартами GMP, Корпоративного кодексу та Всеохоплюючого корпоративного менеджменту.

5 Мета, процедури підготовки, методики екологічної сертифікації логічно підпорядковуються (входять) до створення методологічних засад “якості життя” [4] та системи життєзабезпечення [5] населених пунктів, адміністративних районів, областей. Так, наприклад, такі показники, як: еколого-економічні механізми забезпечення якості життя, економічні важелі до суб'єктів господарювання, кількість підприємств, що не завдають шкоди довкіллю і є доцільними для економічного розвитку регіону (існує поняття “екологічно доцільні” підприємства), створюють позитивні умови для здоров'я населення, його зайнятості і отримання доходів у ринкових умовах. В умовах євроінтеграції та вступу до СОТ, такими підприємствами будуть лише ті, що випускають конкурентоспроможну продукцію, тобто сертифіковані за багатьма вимогами стандартів ISO.

Мета екологічної сертифікації збігається з цілями медико-географічних аспектів “якості” життя, а саме: захворюваність та смертність населення; погіршення (покращання) показників забезпечення життєдіяльності; тенденції поширення таких показників та їх зв'язок з економічним розвитком суспільства (Тархов П.В., 2005).

6 Екологічна сертифікація відбувається з одного боку із використанням положень про “життєвий цикл” продукції, враховує його при розробленні системи екологічного менеджменту, перевіряє при аудиті (екологічному аудиті) системи або інтегрованих систем. З іншої позиції конкурентоспроможне підприємство буде зацікавлене у декларуванні позитивного ставлення до довкілля (виконання екологічних зобов'язань). Тобто, чи на початковій стадії, чи на кінцевій стадії виробництва вплив буде мінімальним, економічно і екологічно раціональним. Наприклад, при вирощуванні екологічно “безпечної” продукції організація зацікавлена, щоб якість ґрунтів відповідала для таких потреб. Роботи з підтримання родючості ґрунтів будуть виконуватись за органічним напрямком, а саме: для вирощування такої сільськогосподарської сировини будуть відповідні умови – ґрунт, у якому відсутні пестициди, залишки мінеральних добрив, радіонукліди тощо; всі органічні рештки залишаються на полях та додатково вносяться необхідні для балансу поживних речовин органічні і мінеральні добрива, меліоранти.

7 Широкі масштаби екологічної сертифікації на підприємствах, організаціях всіх форм власності та масштабів виробництва, об'єктів НПС

різних за своїм призначенням і розмірами можуть створити загалом дієву систему державного контролю та ринкових механізмів щодо раціонального використання і охорони НПС. Тобто, організації як суб'єкти господарювання безпосередньо самі зацікавлені у дотриманні природоохоронного законодавства через відношення до таких проблем керівництва та працівників, що відбуватиметься на фоні зростання доходів населення, а звідси його зацікавленості у якості НПС через громадські організації та контроль. Звідси отримуємо систему, де прослідковуються зв'язки виробничих комплексів (підприємств) із природними екосистемами та їх складовими частинами (об'єктами) НПС. Фактично впровадження екосистемного підходу набуває доволі великих розмірів та ще більшої кількості в процесних зв'язках. Звідси можливе прослідкування процесів у мегаекосистемах, мегаланцюгів як комплексу природних та антропогенно перетворених ландшафтів на фоні їх економічних відносин. Так, наприклад, сільськогосподарське виробництво ↔ екосистема ↔ басейн річки (притока першого порядку) ↔ басейн другого порядку ↔ мегасистема (регіон).

8 Сертифікація, в тому числі екологічна, інтегрованих систем менеджменту (за ДСТУ 9 000 + ДСТУ 14 001, OHSAS 18 001, SA 8 000 тощо) за метою і призначенням щодо підприємств логічно вписується в теоретичні засади еколого-врівноваженого розвитку.

Отже, еколого-врівноважене функціонування адміністративних районів, населених пунктів, регіонів може і повинно використовувати методологічні засади сертифікації підприємств та об'єктів НПС як фактора, що позитивно впливає на три складових: економіку, екологію, соціальну сферу. При цьому автор пропонує вважати індикатором еколого-врівноваженого розвитку кількість підприємств (суб'єктів господарювання), що мають сертифіковані системи менеджменту.

9. Згідно з основними напрямками удосконалення економічних механізмів екологічного менеджменту, модернізацію існуючих регуляторів необхідно проводити з розробленням і впровадженням у практику нових ринкових інструментів на основі поєднання регуляторів стимулювання, компенсування і примусу. Саме функція екологічної сертифікації полягає у стимулюванні як державних, так і ринкових структур з питань: списання боргів, якщо вони витрачені на природоохоронні заходи, споруди, програми [6]; запровадження пільгових режимів прискореної амортизації очисних споруд, екологічних технологій, гнучких екологічних податків; розміри штрафів повинні виключати можливість одержання вигоди від порушення встановлених норм тощо.

Запропоновані еколого-економічні засади розкривають актуальність, наукову новизну, ринкові механізми, фінансування процедури екологічної сертифікації з венчурних фондів та за допомогою кластерів. Екологічна сертифікація окремих підприємств та систем менеджменту сприяє технологічній модернізації виробництва загалом та менеджменту організації зокрема. Еколого-врівноважене функціонування населених пунктів, адміністративних районів повинно використовувати методологічні засади екологічної сертифікації об'єктів НПС та підприємств.

Метрологічні засади напрямку „якості життя” та положень ”життєвого циклу” продукції включають аспекти екологічної сертифікації на різних її стадіях виконання. Окрім того, сертифікація доповнює систему державного контролю природоохоронної діяльності новими ринковими механізмами.

Отже, система стимулювально-компенсаційного, примусово-обмежувальних регуляторів еколого-економічної діяльності суб'єктів

господарювання є економічно вигідною та екологічно доцільною, відповідає концепції еколого-рівноваженого розвитку.

В подальшому доцільна конкретизація організаційно-економічних механізмів для практичного запровадження екологічної сертифікації в законодавстві держави та у стратегії еколого-рівноваженого функціонування територій.

SUMMARY

Motivated organizational, methodological, ecological and economical principles of implementation of ecological enterprise, objects and environmental surrounding qualified certification systems of management and systems of ecological management.

It is introduced market mechanisms for financing of ecological procedure certification.

It is proved that procedure of ecological certification logically flows into conception of ecologically balanced development quality theory and in its vice versa theory of ecological auditing.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Микієвич М.М., Андрусевич Н.І., Будякова Т.О. Європейське право навколишнього середовища: Навчальний посібник. - Львів, 2004. – 256с.
2. ДСТУ ISO 9 001: 2000. Системи управління якістю. Вимоги.
3. ДСТУ ISO 19 011: 2003. Настанови щодо здійснення аудитів систем управління якістю і (або) екологічного управління.
4. Скрипчук П.М., Михальчук М.А., Гринюк Т. А. Квалітілогія – наука про якість // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції „Сучасний стан та проблеми розвитку підприємства в регіоні”. (10 -11 листопада 2005р., м. Жовті води). - С.45-48.
5. Купцова О.Є. Формування еколого-економічної системи життєзабезпечення на регіональному рівні: Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук. -Одеса,2005.- 20с.
6. Гринів Л.С. Теоретико-методологічні засади формування екологічно-збалансованої економіки: Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук. – Львів, 2002. – 402с.

Надійшла до редакції 16 листопада 2006 р.

УДК 332.1 : 330.322.012

ЭКОНОМИКО-ЭКОЛОГИЧЕСКИЕ СОСТАВЛЯЮЩИЕ ИНВЕСТИЦИОННОГО ПРОЦЕССА НА ТЕРРИТОРИАЛЬНОМ УРОВНЕ

Е.А. Тюлькина, ассистент

Одесская государственная академия строительства и архитектуры

Статья посвящена рассмотрению экономических и экологических составляющих инвестиционного процесса на территориальном уровне. Разработаны основные элементы региональной системы информационного обеспечения инвестирования приоритетных видов деятельности. Предложена структура взаимодействия местной власти, инвесторов и общественного контроля в процессе инвестиционной деятельности.

ВВЕДЕНИЕ

Определение привлекательности инвестирования в пределах определенных территориальных систем позволяет обеспечить эффективное использование потенциала, что является одним из основных способов достижения устойчивого развития. При этом в перечень важнейших заданий установлены экономическое развитие, охрана окружающей среды и рациональное использование природных ресурсов [1].